

معاون مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان تهران توضیح میدهد:

■ برای بسیاری از کارگران همچنان این سوال مهم وجود دارد که در صورت متصور بودن حقی برای خود در قبال کارفرما، باید برای رسیدگی به این مهم به کجا مراجعه کند؟

□ هر فرد مشمول قانون کار در صورتی که در حوزه‌های تحت شمول این قانون حقی برای خود متصور باشد برای رسیدگی به این موضوع و اقامه دعوی باید به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل اشتغال خود مراجعه کند. با مراجعه به اداره مربوطه دادخواست خود را ارائه می‌دهد و پس از آن فرآیند رسیدگی آغاز می‌شود. به عبارت دیگر محل اقامه دعوای کارگری- کارفرمایی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان محل اشتغال فرد است.

■ تاکید کردید که برای ارائه دادخواست ضرورت دارد که به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستانی که در آن اشتغال دارند مراجعه کنند، آیا همه شهرستان‌ها دارای اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی هستند؟

□ غالب شهرستان‌ها اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی دارند. اما برخی از آن‌ها نیز فاقد این اداره هستند. کارگرانی که شهرستان محل اشتغال آن‌ها فاقد اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی است باید به نزدیک‌ترین اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی به محل اشتغال خود که واحد مربوطه زیر نظر آن اداره فعالیت می‌نماید، مراجعه کنند.

■ طرح دعوی آیا مشمول مرور زمان می‌شود؟

□ خیر. این مهم مشمول مرور زمان نمی‌شود.

هر کارگری که حقی برای خود متصور است، می‌تواند برای احقاق این حق اقامه دعوی کند. این مسئله اما برای بهره‌مندی از مقرری بیمه بیکاری فرق می‌کند. هر کارگری که قصد داشته باشد از

مقرری بیمه بیکاری استفاده کند باید ظرف مدت 30 روز بعد از اخراج یا بیکاری ناشی از اتمام قرارداد این موضوع را به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل اشتغال خود اطلاع دهد. البته در مواردی که دلایل موجه و مستند وجود داشته باشد این زمان با تایید و رأی هیئت حل اختلاف تا 90 روز تاخیر در ارائه دادخواست قابل تمدید است. به عنوان مثال کارگری پس از اخراج یا بیکاری ناشی از اتمام قرارداد، به مدت دو ماه در بیمارستان بستری بوده و پس از آن برای بهره‌مندی از مقرری بیمه بیکاری اقدام کرده، در اینچنین مواردی که مستندات موجه وجود داشته باشد، محدودیت زمانی از 30 روز به 90 روز افزایش می‌یابد.

■ پس از آنکه به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل اشتغال خود مراجعه کرد، چه فرآیندی طی می‌شود تا منجر به صدور رأی می‌شود؟

□ پس از مراجعه و ارائه دادخواست، افرادی که تمایل داشته باشند پرونده آنها به شورای سازش ارجاع داده می‌شود. این شورا قابلیت تشکیل هم در کارخانجات و هم در ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی را دارد و مرکب از نمایندگان کارگر و کارفرماست که بیشتر شکایات در صورت تمایل ابتدا به این شورا ارجاع داده می‌شود تا به صورت توافقی به سازش منتهی شود. تصمیمات این شورا الزام‌آور نیست. یعنی کارگر و کارفرما مختار به پذیرش نظر آن هستند. حضور در شورای سازش اختیاری است و ممکن است کارگری تمایل به ارجاع پرونده خود به این شورا نداشته باشد، در این صورت پرونده به هیئت تشخیص ارجاع داده می‌شود.

■ اشاره کردید که برخی از کارخانجات شورای سازش دارند و برخی ندارند. آیا می‌تواند بدون حضور به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی به شورای سازش کارخانه متبوع خود مراجعه کند؟

□ خیر. ارجاع پرونده به شورای سازش از طریق اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل اشتغال کارگر صورت می‌گیرد. فرآیند به این صورت است که کارگر باید ابتدا به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی مراجعه کند و دادخواست خود را ثبت نماید. اگر کارخانه مربوطه شورای سازش داشته باشد پرونده را به این شورا ارجاع می‌دهد و در صورتی که کارخانه، شورای سازش نداشته باشد پرونده در شورای سازش اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل طرح می‌شود. البته همانگونه که گفتم تصمیمات این شورا الزام‌آور نیست و حضور در آن اختیاری است. اگر کارگری تمایل به حضور در شورای سازش نداشته باشد، پرونده وی به هیئت تشخیص ارجاع داده می‌شود.

■ هیئت تشخیص مرکب از چند نفر است و چگونه انتخاب می‌شود؟

□ این هیئت 3 عضو دارد که شامل نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ نماینده کارگر و نماینده کارفرما می‌شود. نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی توسط معاون روابط کار وزارت

تعیین می‌شود. نماینده کارگر را کانون شوراهای اسلامی کار و نماینده کارفرما را کانون کارفرمایی معرفی می‌کند. اعتبارنامه اعضا این هیئت 2 سال است که توسط مدیر کل هر استان صادر می‌شود.

■ پس از آنکه پرونده به هیئت تشخیص ارجاع داده شد، چه فرآیندی در این هیئت طی می‌شود تا منجر به صدور رای می‌شود؟

□ در این هیئت از کارگر و کارفرما با تعیین وقت قبلی، دعوت می‌شود که اظهارات خود را ارائه دهند. در هیئت تشخیص نیز سعی بر این است که رای به صورت «سازشی» و «فی‌المجلس» صادر شود. اگر پرونده نیاز به تحقیقات و بررسی بیشتر داشته باشد به «بازرسی و تحقیق» ارجاع داده می‌شود. پس از آنکه تحقیقات لازم صورت گرفت و مدارک مورد نیاز جمع‌آوری شد، مجدداً از طرفین دعوت می‌شود و با توجه به محتویات پرونده، اظهارات طرفین، مستندات و گزارش تحقیق رای صادر می‌شود. این رای تحت عنوان رای هیئت تشخیص یا رای «بدوی» صادر می‌شود و هم به کارگر و هم کارفرما ابلاغ می‌شود. جلسات هیئت تشخیص صبح‌ها برگزار می‌شود و همانگونه که گفته شد رای آن سعی می‌شود «فی‌المجلس» صادر شود.

■ آیا به رای هیئت تشخیص می‌توان اعتراض کرد؟

□ بله. طرفین 15 روز پس از ابلاغ رای مهلت دارند که به آن اعتراض کنند و در صورتی که به رای اعتراض شود پرونده به هیئت حل اختلاف ارجاع داده می‌شود. ملاک عمل، تاریخ ابلاغ رای است و نه تاریخ صدور آن.

■ درباره پرونده‌ای که پرونده در هیئت حل اختلاف طی می‌کند، بیشتر توضیح دهید. اعضای این هیئت شامل چه کسانی می‌شود و چگونه انتخاب می‌شوند؟

□ هیئت حل اختلاف 9 عضو دارد که شامل 3 نفر نماینده کارگران، 3 نفر نماینده کارفرمایان و 3 نفر نماینده دولت است. نمایندگان دولت شامل فرماندار یا نماینده وی؛ رئیس دادگستری یا یکی از قضات دادگستری با معرفی رئیس و نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که توسط معاون روابط کار وزارت یا مدیرکل استان معرفی می‌شود. نمایندگان کارگر توسط کانون شوراهای اسلامی کار و نمایندگان کارفرما توسط کانون کارفرمایی معرفی می‌شوند. اعتبارنامه این افراد نیز 2 سال است. جلسات این هیئت با 7 نفر رسمیت پیدا می‌کند و تصمیم‌گیری با اتفاق یا اکثریت آراست. جلسات هیئت حل اختلاف معمولاً بعد از وقت اداری تشکیل می‌شود. در هیئت حل اختلاف از کارگر و کارفرما با تعیین وقت قبلی دعوت می‌شود تا اظهارات خود را ارائه دهند. این هیئت نیز سعی می‌کند موضوع را با سازش حل کند. اما اگر سازشی صورت نگیرد رای صادر می‌شود که ممکن است تأیید رای هیئت تشخیص و

یا نقص آن باشد. رأی هیئت حل اختلاف قطعی و لازم‌الاجرا است و پس از صدور در صورت عدم تمکین کارفرما به اجرای رای به اجرای احکام دادگستری ارجاع می‌شود. ابلاغ کلیه اوراق، دعوت‌نامه‌ها، آراء هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف مطابق قانون آیین دادرسی صورت می‌گیرد.

■ یعنی به رأی هیئت حل اختلاف نمی‌توان اعتراض کرد؟

□ اعتراض به رأی هیئت حل اختلاف به صورت «شکلی» است و از طریق دیوان عدالت اداری انجام می‌گیرد. در صورت صدور قرار دیوان عدالت اداری مبنی بر توقیف عملیات اجرایی رای صادره، تا زمان تعیین تکلیف پرونده در دیوان عدالت اداری اجرای حکم هیئت حل اختلاف متوقف می‌شود. دیوان در صورتی که رای هیئت حل اختلاف را نقص کند پرونده در هیئت «هم‌عرض» یعنی «هیئت تشخیص هم‌عرض» و «هیئت حل اختلاف هم‌عرض» مطرح می‌شود. در هیئت «هم‌عرض» اعضا تغییر می‌کنند یعنی اعضاء هیئت تشخیص و هیئت حل اختلاف تغییر می‌کنند و مجددا رأی‌گیری صورت می‌گیرد.